

ДИСКУРС АНГЛОМОВНИХ БРИФІНГІВ: СТРУКТУРНИЙ І ЛЕКСИЧНИЙ АСПЕКТИ

У статті розглянуто структуру дискурсу англomовних брифінгів. Конкретизовано лексичні та інші засоби мови, за допомогою яких реалізується дискурс англomовного брифінгу в комунікативному просторі. Відзначено характерні риси термінів, які функціонують у дискурсі англomовних брифінгів і використовуються для спеціальних цілей.

Ключові слова: брифінг, англomовний брифінг, Пентагон, мова для спеціальних цілей, термін, термінологічна система.

Дискурс англomовного брифінгу як окремих тип дискурсу не є абсолютно незалежним елементом комунікації. Він є складним типом дискурсу й виступає як інтегроване утворення гібридного типу дискурсу, оскільки виявляє ознаки різних типів дискурсів, насамперед мас-медійного, політичного, військового й дискурсу в сфері публік рілейшнз. Особливості комунікативних процесів у ракурсі структурної організації дискурсивних об'єктів, а саме англomовного брифінгу, обумовлюють **актуальність** даного дослідження.

Предметом дослідження є структурна організація та комунікативно-функціональні особливості дискурсивних компонентів з урахуванням функцій комунікантів англomовних брифінгів.

Об'єктом дослідження є тексти англomовних брифінгів, що відбуваються в міністерстві оборони США.

Структура дискурсу англomовних брифінгів складається із трьох комунікативних блоків: ініціального, медіального й фінального.

Ініціальний блок має на меті встановлення контакту із брифером і журналістами.

Представник Пентагона (цивільна особа або військовослужбовець) має функцію ініціатора-медіатора брифінгу, оскільки він ініціює спілкування брифера із представниками ЗМІ, а також є посередником між ними при встановленні контакту протягом брифінгу. Під час ініціації комунікативного процесу ініціатор-медіатор представляє брифера, надаючи персональну й професійну інформацію (ім'я, військове звання, посада й місцезнаходження на момент проведення брифінгу, якщо захід проводиться за допомогою телефонного або відеозв'язку): *Bryan Whitman (deputy assistant secretary of Defense for Public Affairs): I'm not sure which clock is right, but we're ready to go, so let's go ahead and get started. Let's make sure Colonel Battaglia can hear me first, though. This is Bryan Whitman at the Pentagon. Can you hear me okay, Carl? Col. Battaglia: Yes, we can. How about me? You got me? Mr. Whitman: Yeah. We're hearing you good. Well, thank you for joining us. Good morning to the press corps and good afternoon to our guest in Iraq. We're joined today from contingency base – operating base Adder in southern Iraq*

by Colonel Philip Battaglia, commander of the 4th Brigade Combat Team, 1st Cavalry Division. This is his first opportunity to join us in this briefing format. And so we welcome you and thank you for taking the time today. And since assuming authority across three provinces, Muthanna, Dhi Qar and Maysan on July of this past year – he’s also joined by Mr. Foote, a member of the State Department and leader of the Maysan Provincial Reconstruction Team. Dan works closely with the Iraqi leaders in his province to build and maintain governance and economic capability. We appreciate, again, you taking the time this afternoon, both of you, for being with us and for sharing with us the activities that your organizations have been involved with and taking a few questions from us today. So with that, let me turn it over to you for some opening comments, and then we’ll – and we’ll get into some questions here.

Як показує наведений приклад, ініціальний блок брифінгів є успішним, оскільки фаза встановлення контактів повністю реалізована без яких-небудь комунікативних невдач. Про це свідчить реакція адресата-брифера, представника Міноборони США, що почув і / або побачив адресанта-ініціатора-медіатора брифінгу, який у свою чергу дає можливість учасникам комунікації продовжувати процес спілкування й перейти до наступної фази ініціального блоку брифінгу – виступу-повідомлення представника установи. У своєму виступі брифер – особа, яка представляє установу (Пентагон) відзначає глобальну тему брифінгу, роблячи публічну заяву й тим самим, створюючи певне середовище мовної взаємодії, монологічний блок [5]. Він також виконує функцію активного учасника ініціального блоку брифінгу, у той час як представники мас-медіа не беруть активну участь у заході на даному етапі.

Другий блок (медіальний) проходить у формі полілога (брифер – представник установи – відповідає на запитання журналістів), що являє собою спілкування в заданих рамках статусно-рольових відносин. Монологічний блок брифінгу, виступ-повідомлення є ініціальним. Він змістовно й емоційно програмує наповнення наступного блоку, у якому адресатами стають представники установи. Вони мають вищий комунікативний статус, оскільки володіють інформацією, яка цікавить журналістів. Інакше кажучи, сторона, яка ініціює, має привілеї, оскільки вона задає адресатові тему.

Медіальний блок є найдовшим протягом усього брифінгу. Тут реалізуються макрофункції й мікрофункції всіх учасників брифінгу.

Ініціатор-медіатор виконує макрофункцію постійного активного учасника, а також мікрофункції, які містять у собі підтримку контакту з учасниками брифінгу й управління комунікативним процесом. Саме ініціатор-медіатор починає медіальний блок: *Mr. Whitman: Okay, General. We’ll get started here. And let’s get going with David.*

Комунікатор-брифер також виконує макрофункцію постійного учасника. Він виконує перехід від ініціального блоку брифінгу до медіального блоку: *Gen. Post: So to move on, I’ll go ahead and turn it back over to you all and see what questions you may have for me.*

Участь у комунікативному процесі, надання інформації, відповідь на питання журналістів є мікрофункціями комунікатора-брифера.

Реалізація макрофункції обов’язкового учасника представників мас-медіа, а також мікрофункцій – запиту й одержання інформації, відбувається на медіальному

етапі брифінгу: *Q: All right, General. It's David Morgan with Reuters. I'd like to know how much time your forces spend tracking the flow of foreign fighters into Iraq from Syria, and what volume of flows you've been seeing, whether there has been any change within the past few weeks.*

На початку питання журналісти надають про себе персональну інформацію (ім'я й прізвище) і професійну інформацію, а саме який засіб масової інформації вони представляють.

Фінальний блок брифінгу – це його завершення. На даному етапі реалізується макрофункція постійного обов'язкового учасника, яку виконують всі комуніканти. Кожний з них має свої мікрофункції, а саме: ініціатор-медіатор виконує функцію управління комунікативним процесом, тобто сигналізує всім учасникам про завершальний етап брифінгу: *Mr. Whitman: Well General, on behalf of everybody in the room here we want to thank you again for taking some time this afternoon, this evening, to give us an update in terms of how the training is going and what some of the prospects are for the future of the training there. But before I bring it to a close, why don't I give you one last chance, in case there's something that we've missed or something that the conversation has stimulated that you'd like to pass on to us, before we bring it to an end? і розпущає контакт: Mr. Whitman: Thank you.*

Комунікатор-брифер також бере активну участь у завершальній стадії брифінгу, він вимовляє фінальні репліки: *Gen. Cone: No, I would just add that the Afghans, we feel, have made some pretty good progress here in the last year. Armies aren't measured entirely by numbers, numbers of weapons and numbers of people, it really comes down to their contribution to the fight. The Afghans are a warrior nation. It's a warrior culture. And the trick for us here is to harness that capability. They very much want to defend their country and so it is up to us to really work with them in an organized fashion and be able to bring forward that capability as rapidly as we can. And as I say, nobody wants to do this faster and to gain responsibility for the defense of their country, than the ministry of defense, the ministry of interior and the people of Afghanistan. Thank you very much.*

Представники ЗМІ не беруть активної участі у фінальній стадії брифінгу, тому що реалізують лише макрофункцію постійного учасника, але не активного, а пасивного. На думку автора, це можна назвати незначним комунікативним збоєм, оскільки в журналістів могли залишитися деякі питання, але вони не мають можливості їх задати. Поясненням такого збою може бути обмеженість тимчасових можливостей брифінгу, тому що він не є тривалим заходом. Максимальний строк проведення брифінгу – 60 хвилин.

Дискурс англомовного брифінгу реалізується в загальному професійному комунікативному просторі за допомогою мови для спеціальних цілей (*language for specific purposes*), покликаної забезпечувати комунікацію в межах певної сфери (політичної, військової, інституційної тощо).

У лексичний склад мови для спеціальних цілей, на думку І. С. Кудашева, входить загальноновживана лексика, спеціальна лексика, власні імена, терміни й номенклатура, терміноіди, лексика мови для спеціальних цілей, яка має обмежене вживання, застарілі слова й неологізми, неалфавітні елементи мови для спеціальних цілей

і несубстантивні класи спеціальної лексики, морфо-синтаксичні класи спеціальної лексики [1]. Отже, на думку І. С. Кудашева, мова для спеціальних цілей, виконуючи комунікативну функцію, користується всіма наявними в даній національній мові засобами, а також засобами, притягнутими з інших комунікативних систем.

Мова для спеціальних цілей комплектується функціонуючими в дискурсі англomовного брифінгу термінологічними системами, найменшою лексичною одиницею яких є термін. До термінів відносять слова й словосполучення, що називають спеціальні об'єкти й виражають спеціальні професійні поняття. Термін реалізується тільки в складі тієї терміносистеми, що співвідноситься із системою понять, обумовленою предметною областю спеціальної сфери діяльності [2, с. 28-43].

Під терміносистемою варто розуміти впорядковані, науково обґрунтовані сукупності термінів. «Терміносистемою (термінологічною системою) можна назвати тільки впорядковану (кодифіковану) термінологічну лексику з явно вираженими й зафіксованими в словниках і класифікаційних схемах відносинами» [2, с. 41].

З позицій мови для спеціальних цілей термін визначається як вербалізований знак (лексична одиниця тієї або іншої мови для спеціальних цілей у рамках тієї або іншої природної мови), що може мати ряд варіантів, які залежать від обраної теорії й ступеня глибини знання [4]:

- терміни мають всі семантичні й формальні ознаки слів і словосполучень природної мови;

- терміни фігурують як такі саме в лексиці мови для спеціальних цілей, а не в лексиці тієї або іншої природної мови в цілому;

- у лексиці мови для спеціальних цілей терміни слугують засобом позначення спеціальних загальних понять – результату когніції в спеціальних сферах знань і (або) діяльності;

- терміни являють собою елементи терміносистем, що відбивають (моделюють) теорії, якими описуються спеціальні сфери – об'єкти мови для спеціальних цілей.

Таким чином, мова для спеціальних цілей, що комплектується в дискурсі англomовного брифінгу, реалізується в професійному комунікативному просторі за допомогою спеціальної лексики, у тому числі термінів, що входять до складу політичних, військових, інституційних термінологій і терміносистем. Причому терміносистеми є субсистемами дискурсу англomовних брифінгів.

Однією з характерних рис термінів мови для спеціальних цілей, що функціонують у дискурсі англomовних брифінгів, є аббревіація. Наприклад, у телефонному спілкуванні з журналістами 17 березня 2011 р. командуючий тихоокеанським флотом США адмірал Роберт Вілард щодо надання допомоги Японії після стихійного лиха зауважує: «*United States PACOM has Navy, Air Force, Marine Corps, Army, Special Operations Command all engaged in direct support to the Japanese Self-Defense Forces, performing functions ranging from humanitarian assistance – support in bringing food, water and other supplies to the hundreds of thousands of displaced people in the area that have been affected by the earthquake and the tsunami – and we're providing logistic support, and in some cases direct support to General Oriki and his forces that are also helping mitigate the reactor accidents that have occurred... We are deeply committed, as*

well, to our U.S. service members and their families, and to DOD civilians across our many bases in Japan who assist us in keeping the forces ready».

У наведеному прикладі абрєвіатури, що використовуються, **PACOM** – Pacific Command, **DOD** – Department of Defense характеризуються зручністю вимови й гарною запам'ятовуваністю.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Отже, структура дискурсу англомовних брифінгів складається із трьох комунікативних блоків: ініціального, медіального й фінального. Ініціальний блок має на меті встановлення контакту із брифером і журналістами. Медіальний блок проходить у формі полілога (брифер – представник установи – відповідає на запитання журналістів), що являє собою спілкування в заданих рамках статусно-рольових відносин. Завершенням брифінгу виступає фінальний блок. На даному етапі реалізується макрофункція постійного обов'язкового учасника, яку виконують всі комуніканти, кожний з яких має свої мікрофункції, ініціатор-медіатор виконує функцію управління комунікативним процесом, тобто сигналізує всім учасникам про завершальний етап брифінгу.

Дискурс англомовних брифінгів обслуговується мовою для спеціальних професійних цілей, що реалізує професійну комунікацію за допомогою спеціальної лексики, з домінантою термінологічних одиниць, або термінів, а дискурс англомовних брифінгів – мовою для спеціальних політичних, військових цілей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кудашев И. С. Проектирование переводческих словарей специальной лексики / И. С. Кудашев. – Helsinki, 2007. – 443 с.
2. Лейчик В. М. Языки для специальных целей – функциональные разновидности современных развитых национальных языков / В. М. Лейчик // Общие и частные проблемы функциональных стилей. – М. : Наука, 1986. – С. 28-43.
3. Лейчик В. М. Терминоведение: Предмет, методы, структура / В. М. Лейчик. – Изд. 4-е. – М. : ЛИБРОКОМ, 2009. – 256 с.
4. Нелюбин Л. Л. Семантика и сопоставительная типология / Л. Л. Нелюбин. – М. : Изд-во МПУ, 1993. – 163 с.
5. Ожидрянова В. Г. Англомовний дискурс міжнародних прес-конференцій: структурний, семантичний і прагматичний аспекти : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» ; Київськ. нац. лінгв. ун-т / В. Г. Ожидрянова. – К., 2008. – 200 с.

Стаття надійшла до редакції 28 жовтня 2014 р.

Maksymchuk N. M., PhD Student
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

ENGLISH BRIEFINGS: STRUCTURE AND SEMANTICS

The article deals with the structure of English briefings discourse. Characteristics of terms of the language for specific purposes functioning in the English briefing discourse are under consideration.

Keywords: *briefing; English briefing; the Pentagon; language for specific purposes; term.*

Максимчук Н. Н., асп.,
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко, г. Киев

ДИСКУРС АНГЛОЯЗЫЧНЫХ БРИФИНГОВ: СТРУКТУРНЫЙ И СЕМАНТИЧЕСКИЙ АСПЕКТЫ

В статье рассмотрена структура дискурса англоязычных брифингов. Конкретизированы лексические и другие средства языка, с помощью которых реализуется дискурс англоязычного брифинга в коммуникативном пространстве. Отмечены характерные черты терминов, которые используются для специальных целей и функционируют в дискурсе англоязычных брифингов.

Ключевые слова: *брифинг; англоязычный брифинг; Пентагон; язык для специальных целей; термин; терминологическая система.*

Маленький Б. І., асп.,
Институту філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

НІМЕЦЬКЕ ТЕЛЕВІЗІЙНЕ ТОК-ШОУ СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕМАТИКИ: ПРАГМАЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЖАНРУ

У статті розглянуто специфічні жанрові характеристики телевізійного ток-шоу з перспективи лінгвістичного аналізу. На прикладі аналізу німецької теледискусії з економічної тематики висвітлено низку прототипних критеріїв, що характеризують цей жанр з точки зору прагмалінгвістичних особливостей медійного дискурсу та комунікативного контексту, який лежить в основі жанру. Коротко описано комунікативні рівні, на яких здійснюється комунікація, та проаналізовано прагмалінгвістичні особливості типових комунікативних ролей, характерних для жанру тематичної телевізійної дискусії.

Ключові слова: *медіа-жанр, ток-шоу, медіа-комунікація, теледискусія, аргументація, фаховий дискурс.*